– Яким має бути головний урок цього твору для сучасного покоління?

Проблемні запитання уроку

– Чи може війна мати переможців, якщо вона калічить людські долі й забирає майбутнє молодого покоління?

– Чи може школа виховувати не лише освічених людей, а й сліпих виконавців чужої волі?

– Чим відрізняється сучасна українська школа від школи тоталітарної держави?

IV. Підсумок уроку

Заключне слово вчителя

– Сьогодні ми перегорнули ще одну трагічну сторінку історії людства разом із Генріхом Беллем. Герой оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» – звичайний юнак, який ще зовсім недавно сидів за шкільною партою, мріяв про майбутнє, навчався, будував плани. Але війна відібрала в нього найцінніше – молодість, здоров'я, право на мирне життя.

Белль показує нам страшну правду: на війні немає справжніх переможців. Вона залишає після себе зруйновані міста, понівечені долі, біль і втрати. Саме тому письменник закликає нас пам'ятати уроки минулого й не допустити повторення таких трагедій.

На жаль, сьогодні ці слова звучать для нас особливо гостро. Україна вже багато років бореться за свою свободу і незалежність. Щодня ми чуємо про мужність наших захисників, про людей, які втратили домівки, рідних, звичне життя. Історія героя Белля нагадує нам, що за кожною цифрою у зведеннях стоїть людська доля, чиїсь мрії, надії та нездійснене майбутнє. Тому, читаючи цей твір, ми говоримо не лише про минуле. Ми говоримо про сьогодення і про наше майбутнє. Важливо не лише пам'ятати історію, а й робити висновки з неї: цінувати мир, людське життя, свободу, бути відповідальними громадянами своєї країни.

Хай твір Генріха Белля стане для нас нагадуванням про те, що навіть у найтяжчі часи потрібно залишатися людьми, берегти свою гідність, співчуття і віру в перемогу добра над злом. Саме в цьому – справжня сила людини і народу.

V. Домашнє завдання

Написати мініесе (1–1,5 сторінки) на тему «Чому війна не повинна ставати способом розв'язання конфліктів?» У роботі використати приклади з оповідання Генріха Белля та власні міркування.

Використані джерела

1. Зарубіжна література. 11 клас : хрестоматія / авт.-упоряд.: О. М. Ніколенко, Л. Л. Ковальова, Л. П. Юлдашева [та ін.]. Київ : Грамота, 2018. 344 с.

2. Белль Г. Подорожній, коли ти прийдеш у Спа... *Всесвітня література в школах України.* 2019. № 10. С. 18–22.

3. Генріх Белль – «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» (аналіз, паспорт твору). *УкрЛіб : бібліотека української літератури.* Розділ: Зарубіжна література. URL: ukrlib.com.ua

4. Літературний паспорт твору: сюжет, композиція, проблематика. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». *Довідка Біз Уа* : інформаційний портал. URL: dovidka.biz.ua

На допомогу вчителю

УДК 373.5.016:811.112.2

Світлана ПАНАСЮК,
учитель німецької мови КЗЗСО «Луцький ліцей № 18 Луцької міської ради»

«Deutschunterricht kompakt»: підходи до організації уроку німецької мови в добу штучного інтелекту

Висвітлено сучасні підходи до організації уроку німецької мови, представлені під час навчання «Deutschunterricht kompakt» через шість вебінарів на різну тематику від видавництва «Cornelsen». Проаналізовано актуальні методичні тенденції навчання іноземних мов у добу цифровізації та активного використання штучного інтелекту. Особливої уваги надано розвитку говоріння як ключової компетентності сучасного здобувача освіти, реалізації диференційованого навчання, використанню навчання у русі (Bewegtes Lernen), Sketch Notes та цифрових технологій на уроках німецької мови. Розглянуто практичні форми роботи, що сприяють підвищенню мотивації учнів, розвитку комунікативних умінь та створенню

інтерактивного освітнього середовища. Наголошено на важливості безперервного професійного розвитку вчителя через участь у міжнародних вебінарах та освітніх проєктах.

Ключові слова: *навчання німецької мови, диференційоване навчання, «Deutschunterricht kompakt», «Cornelsen», штучний інтелект, говоріння, Bewegtes Lernen, Sketch Notes, цифрові технології, комунікативна компетентність, сучасний урок, мотивація учнів.*

Svitlana Panasiuk. Deutschunterricht Kompakt: Modern Approaches to Organizing a German Language Lesson in the Age of Artificial Intelligence.

The article highlights modern approaches to organizing a German language lesson, presented during the „Deutschunterricht kompakt" webinar by the Cornelsen publishing house. It analyzes current methodological trends in foreign language teaching in the era of digitalization and the development of artificial intelligence. Special attention is paid to the development of speaking as a key competency of the modern student, the implementation of differentiated instruction, and the use of kinesthetic learning (Bewegtes Lernen), Sketch Notes, and digital technologies in German lessons. Practical forms of work that enhance student motivation, develop communicative skills, and create an interactive educational environment are examined. The importance of professional teacher development through participation in international webinars and educational projects is emphasized.

Keywords: *German language, differentiated instruction, Deutschunterricht kompakt, Cornelsen, artificial intelligence, speaking, Bewegtes Lernen, Sketch Notes, digital technologies, communicative competence, modern lesson, student motivation.*

У сучасному освітньому просторі викладання іноземних мов потребує постійного оновлення методик, пошуку нових форм роботи та впровадження інноваційних технологій. Особливо актуальним це стає в умовах стрімкого розвитку цифровізації та штучного інтелекту, які змінюють не лише освітнє середовище, а й самі підходи до навчання дітей і підлітків. Тому вчитель німецької мови щодня балансує між двома викликами: з одного боку, як зробити урок максимально інтерактивним, комунікативним і цифровізованим, та з іншого боку, – де знайти на все це час, не вигоряючи професійно.

Серія вебінарів у рамках навчання на тему «Deutschunterricht kompakt» від німецького видавництва навчальної літератури «Cornelsen» для мене стала саме тією відповіддю, на яку я чекала. Формат «kompakt» повністю виправдав себе, запропонувавши концентровану, практико-орієнтовану базу інструментів без зайвої теоретизації. Нижче наведу детальний огляд ключових методичних осяянь та рішень, продемонстрованих на вебінарі, які кожен учитель може впровадити вже сьогодні.

1. Цифрова екосистема «Cornelsen». Оптимізація часу вчителя – ось головна теза, яка пройшла наскрізною ниткою крізь увесь захід: цифровізація має полегшувати життя вчителя, а не створювати додаткове навантаження. Спікери видавництва наочно продемонстрували, як сучасні технології інтегруються безпосередньо у структуру уроку.

2. Мультимедійний додаток *PagePlayer-App*. Це готове рішення для миттєвого доступу до аудіо, відео та інтерактивних вправ прямо з мобільного телефону чи планшета. Нам показали, як за допомогою сканування сторінки підручника вчитель за секунду запускає необхідний звукозапис чи відеоролик, заощаджуючи дорогоцінні хвилини уроку.

3. Інтерактивні цифрові підручники (*Digitale Unterrichtsmanager*). Для тих, хто працює онлайн або у змішаному форматі, цей інструмент є незамінним. Він містить не лише сторінки книги, а й методичні рекомендації для вчителя, ключі до завдань, робочі аркуші та додаткові медіафайли, зібрані в одному кліку.

4. Комунікативна методика: як розговорити учнів з перших хвилин. Значну увагу на вебінарі було приділено розвитку вмінь говорити (Sprechen) та подоланню іншомовного бар'єра. Ведучі поділилися мікрометодиками, які особисто активізують пасивний словниковий запас учнів без стресу та зазубрювання. Зокрема, було запропоновано серію коротких інтерактивних ігор (до 5 хвилин) для початку уроку, так звані динамічні мовні розминки (Warm-ups). Вони допомагають учням миттєво перемкнутися з рідної мови на німецьку.

Ідея з автентичними мікроконтекстами: замість відірваних від життя граматичних трансформацій, навчальні матеріали видавництва Cornelsen пропонують вивчати мову через справжні життєві ситуації (наміри для подорожей, покупок, ведення дискусій). Як організувати роботу у віртуальних та реальних мікрогрупах (Breakout Rooms)? Ведучі дали чіткі інструкції, як правильно формулювати завдання для парної та групової роботи, щоб кожен учень мав гарантований час для висловлювання, а вчитель виконував виключно роль модератора (Scaffolding).

5. Комплексний підхід: гнучкість планування за стандартами GeR. Запропоновані матеріали лінійок видавництва «Cornelsen» розроблено з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (GeR). Вебінар показав, як за допомогою компактних блоків можна легко адаптувати один і той самий матеріал під різні типи груп – від інтенсивних курсів до загальноосвітніх занять.

6. Диференціація завдань. Спікери надали приклади, як одне й те саме завдання з підручника можна масштабувати, спростивши для слабших учнів або ускладнивши для сильніших за допомогою додаткових карток та інтерактивних опцій.

7. Тестування та самоконтроль. Тренери продемонстрували інструменти для швидкого зрізу

знань, які дозволяють учням самостійно відстежувати свій прогрес, що значно підвищує їхню внутрішню мотивацію до навчання.

Як відомо, у центрі сучасного уроку іноземної мови перебуває не лише засвоєння граматики чи лексики, а насамперед розвиток комунікативної компетентності. Саме вміння висловлювати думки, реагувати у спонтанному спілкуванні, доводити власну позицію та брати участь у живій розмові стає головною перевагою людини над цифровими технологіями.

Особливу увагу під час вебінару було приділено темі «Warum ist Sprechen im KI-Zeitalter wichtiger?» («Чому говоріння є важливішим у добу штучного інтелекту?»). Учасники обговорювали, як в умовах активного розвитку ШІ саме комунікативні вміння стають найбільш важливими для учня. Сьогодні цифрові інструменти можуть допомагати перекладати тексти, генерувати відповіді чи створювати письмові роботи, однак живе спілкування, емоційна взаємодія та вміння підтримувати діалог залишаються унікальними людськими здатностями.

Тому вважаю, що урок німецької має бути максимально комунікативним та орієнтованим на практичне використання іноземної мови. На мій погляд, для цього особливо ефективними є: рольові ігри, мінідіалоги, мовні картки, робота в парах, дискусії, ситуативне спілкування. Такі форми роботи допомагають учням подолати страх зробити помилку, надають можливість бути почутим, підвищують мотивацію до активної участі у процесі пізнання, а також створюють позитивну атмосферу і налаштовують на роботу на уроці.

Однією з важливих тем навчального вебінару стало диференційоване навчання. У класі школярі часто мають різний рівень знань, темп роботи, здібності та навчальні потреби. Саме тому, на мою думку, вчителю необхідно організовувати свій урок таким чином, щоб кожен учень міг відчути успіх.

Цікаво, що під час навчання було представлено практичні ідеї щодо:

– створення різнорівневих завдань;

– використання мовних опор;

– організації групової роботи;

– адаптації вправ відповідно до рівня підготовки учнів;

– підтримки слабших без зниження мотивації сильніших.

Оскільки у будь-якому класі є учні з різним темпом сприйняття та рівнем підготовки, експертна стаття на тему «Differenzieren im Fremdsprachenunterricht» від видавництва «Cornelsen» нагадує нам золоте правило: індивідуальний підхід – це не розкіш, а необхідність.

Фахівці розрізняють три рівні диференціації на уроці:

– За обсягом (Quantitative): сильніші учні виконують розширене завдання або додають власні аргументи, тоді як інші фокусуються на базовій інформації.

– За складністю (Qualitative): надання опорних матеріалів, списків слів або візуальних підказок тим, кому важче, при цьому формат самого завдання залишається однаковим. Це так званий Scaffolding у навчанні.

– За типом сприйняття: поєднання кінестетичних вправ у русі (за методикою Клаудії Бьошель) та візуальних скетчів для охоплення всіх типів учнів.

Чому зусилля виправдовуються? Диференціація рятує вчителя від ситуації, коли сильні учні відверто нудьгують, а слабкі – втрачають мотивацію та здаються. Пропонуючи вибір рівнів у матеріалах «Cornelsen», учитель створює для кожного школяра власну ситуацію для його успіху.

Можу порівняти сучасний урок німецької мови з живим організмом. Коли ми поєднуємо фізичний рух, в тому числі для мозку, візуалізацію через скетчі, покрокову комунікацію та турботу про індивідуальність кожного учня через диференціацію – ми отримуємо феноменальний результат. Навчальні комплекси та цифрова екосистема навчальних матеріалів від видавництва створені саме для того, щоб підтримати українського вчителя на цьому шляху, заощаджуючи його час та сили. Особливо цінним стало усвідомлення того, що додаткові зусилля педагога щодо підготовки диференційованих завдань дійсно виправдовуються, адже учні стають активнішими, впевненішими та більш залученими до навчального процесу.

***Bewegtes Lernen* – навчання через рух.** Надзвичайно цікавою для мене стала тема рухливого навчання. Під час вебінару було продемонстровано, як фізична активність може ефективно поєднуватися з вивченням іноземної мови. У зв'язку з цим було підкреслено, що рух покращує увагу, активізує пам'ять, допомагає знизити втому, створює позитивний емоційний фон та сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Особливо корисними для практичного використання я вважаю такі методики:

– Stationenlernen;

– Laufdiktat;

– рухливі мовні ігри;

– роботу з лексичними картками у русі;

– командні комунікативні вправи.

Як на мене, такі форми роботи допомагають зробити урок більш динамічним, сучасним та цікавим для учнів.

Ще однією актуальною темою чергового вебінару стало використання *Sketch Notes* на уроках німецької мови. Візуальні нотатки допомагають учителю структурувати інформацію за допомогою малюнків, символів, схем та ключових слів.

У ході навчального вебінару було наголошено, що *Sketch Notes* покращують запам'ятовування матеріалу, розвивають творче мислення, допомагають учням краще систематизувати інформацію, сприяють

розвитку асоціативного мислення, а ще роблять навчання більш цікавим та сучасним.

Особливо корисним є використання *Sketch Notes* для вивчення лексики, створення граматичних схем, планування усного висловлювання здобувачів освіти, роботи з текстами, створення тематичних проєктів іноземною мовою.

Під час навчання також розглянуто можливості використання сучасних цифрових платформ та інструментів. Підкреслено, що цифрові технології мають не заміняти вчителя, а допомагати організовувати такий освітній процес, щоб він був максимально ефективний та більш інтерактивний. Як відомо, цифрові ресурси дозволяють створити інтерактивні вправи, адаптувати навчальні матеріали до потреб саме цих учнів, саме цього рівня, організувати онлайн-співпрацю, використовувати мультимедійний контент з навчально-пізнавальною метою і підтримувати диференційоване навчання.

Отже, участь у навчанні «Deutschunterricht kompakt», що організував видавничий дім «Cornelsen» для українських учителів німецької мови стала для мене важливим професійним досвідом, розвитком та джерелом сучасних методичних ідей для щоденного викладання. Особливо цінними вважаю практичні підходи, що я взяла до використання на своїх уроках для розвитку комунікації, організації диференційованого навчання на різних етапах навчання, використання рухливих методик, упровадження *Sketch Notes* в поурочну діяльність, інтеграції цифрових технологій у навчальний процес.

Навчальна програма «Deutschunterricht kompakt» довела, що сучасне викладання німецької мови не обов'язково має вимагати від учителя нічних підготовок та стосів роздруківок. Педагоги мають у розпорядженні готову, збалансовану систему, де друкована книга та цифрові додатки працюють у синергії як єдиний злагоджений механізм. Для нас, учителів-практиків, цей захід став не лише джерелом практичних «фішок», а й потужним зарядом професійного натхнення.

Використані джерела

1. Rohde A. Bewegtes Lernen im Fremdsprachenunterricht. Berlin : Cornelsen Verlag, 2021. 156 S.
2. URL: https://www.cornelsen.de/magazin/beitraege/muendlichkeit-im-daf-unterricht
3. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tpKXq6YWEcc
4. URL: https://akademie.cornelsen.de/workshops-seminare/lebendig-visualisieren-im-unterricht-einfuehrung
5. URL: https://www.cornelsen.de/magazin/beitraege/sprechhemmungen-im-daz-unterricht-ueberwinden

УДК 373.5.016:811.111

Марія ВОЗНЮК,
старший вчитель англійської мови ЗЗСО «Ліцей с. Кременець»
Копачівської сільської ради Луцького району Волинської області

TAG онлайн, надія в серці: як професійна спільнота дарує сили вистояти в темряві

Це відверта історія вчительки про те, як участь у проєкті «SWITLO» та створення онлайн-спільноти TAG допомогли їй вистояти під час найважчих життєвих випробувань. Авторка ділиться досвідом перетворення професійного розвитку на внутрішню точку опори та джерело сили для своєї родини й колег. Стаття закликає педагогів не боятися виходити за межі комфорту й упевнено йти туди, де страшно, адже саме там народжується справжня стійкість.

Ключові слова: *Британська Рада, учительська спільнота, онлайн-фасилітація, безперервний професійний розвиток, диференціація в навчанні, лінгвістична медіація, педагогічна стійкість, культура взаємонавчання, резильєнтність в освіті.*

Mariia Vozniuk. TAG Online, Hope in the Heart: How a Professional Community Gives Strength to Endure the Darkness.

This is a personal story of a teacher about how participating in the „SWITLO" project and creating the TAG online community helped her get through the hardest times. The author shares how professional growth became a source